

INSTYTUT POLSKI AKCJI KATOLICKIEJ

W WIELKIEJ BRYTANII

POLISH INSTITUTE OF CATHOLIC ACTION
IN GREAT BRITAIN

4 Devonian Road, LONDON, N1 8JJ, England

Tel. 0207 704 7650, Fax 0207 704 7669

E-mail: ipakwb@pcmew.org www.ipakwb.eu

Part of Polish Catholic Mission Registered Charity No. 1119423

KONGRES RODZIN

WARSZAWA 20 – 22 MARZEC 2015

Anna Sendra

Referat Instytutu Polskiego Akcji Katolickiej w Wielkiej Brytanii

Instytut Polski Akcji Katolickiej w Wielkiej Brytanii w trosce o religijne oblicze rodziny na emigracji.

Wstęp

Rodzina jako naturalna i trwała społeczność, bezwzględnie konieczna dla istnienia i rozwoju człowieka jest źródłem z którego bierzemy życie, pierwszą szkołą uczącą nas myśleć, pierwszą świątynią w której uczymy się modlić.

Niniejsza prezentacja to zaproszenie do spojrzenia na miejsce Akcji Katolickiej w Wielkiej Brytanii w myśl kategorii dobra powszechnego przejawiającego się w trosce o religijne kształtowanie rodziny na emigracji. Wyływa to z jej odpowiedzialności i głębokiego patriotyzmu, który mówi, że bez rodziny nie ma przyszłości narodu.

1. Instytut Polski Akcji Katolickiej w Wielkiej Brytanii.

Instytut Polskiej Akcji Katolickiej to stowarzyszenie świeckich katolików powołane przez biskupa Józefa Gawlinę w 1947 roku w Londynie dla ścisłej współpracy w realizowaniu zasadniczego celu istnienia i pracy Kościoła, jakim jest apostołstwo,

ewangelizacja, szerzenie i pogłębianie prawd wiary. Zachowanie w jedności i czystości polskiej rodziny na obczyźnie, wreszcie wzmocnienie tradycyjnego polskiego przywiązania do Kościoła rzymsko-katolickiego to naczelne zadania IPAK-u.

Instytut Polskiej Akcji Katolickiej ma swój Statut zatwierdzony przez Rektora Polskiej Misji Katolickiej obecnie ks. prałata Stefana Wylężka, który także piastuje opiekę nad działalnością poprzez mianowanego Asystenta Kościelnego ks. Władysława Wyszowadzkiego. Funkcję Prezesa IPAK-u sprawuje pan Zenon Handzel. Świętem patronalnym jest Święto Chrystusa Króla Wszechświata.

Działalność IPAK-u obejmuje wszystkie ośrodki lokalne PMK, gdzie mieszkają Polacy. Realizacja kierunków działania odbywa się zatem według Statutu IPAK-u w myśl założeń Programu Duszpasterskiego zatwierdzonego przez Konferencję Episkopatu Polski starając się z ewangeliczną solą dbać o wiarę w życiu codziennym. Celem IPAK-u jest promowanie wartości chrześcijańskich poprzez: - przypomnienie o celu człowieka, jego powołaniu do świętości, - zachowanie jego godności i odpowiedzialności za zbawienie siebie i innych, - przeciwstawianie się wszystkiemu co zagraża jego wierze, moralności chrześcijańskiej i życiu ludzkiemu - szerzenie i pogłębianie nauki Kościoła.

IPAK jest stale świadom zagrożeń, jakie czyhają na małżeńską i rodzinną wspólnotę. Zagrożenia te nasilają się i dotyczą głównie istotnych funkcji pełnionych przez rodzinę polską, które ona spełniała i powinna była spełniać .

2. Sytuacja rodziny na emigracji.

Będąc na emigracji warto postawić sobie podstawowe lecz ważne pytania: Po co tu jestem? Dla kogo żyję i jakie jest miejsce bliskich, rodziny w moim życiu? Co chcę osiągnąć? Czy chcę spędzić na emigracji całe życie? Potrzebne jest więc wytyczenie sobie pewnych granic, zasad, słowem pewnego umiaru, by emigracja z „czasu przejściowego” nie przerodziła się w tułaczkę i pogoń za dobrami materialnymi.

Odpowiedzenie sobie na powyższe pytania wiąże się z późniejszym powodzeniem lub porażką. Bowiem od indywidualnego stosunku do wspólnych korzeni chrześcijańskich, będzie zależeć w dużej mierze nasza więź z ojczystym narodem, z kulturą , mową polską.

Dlatego w programie Akcji Katolickiej od początku swej działalności na emigracji widać stałe zaangażowanie w przyjmowanie nowych przybywających i dzielenie z nimi darów Bożych, w szczególności daru wiary. Jest to konieczne we wspólnocie chrześcijańskiej, gdzie nikt nie jest obcy, a zatem każdy zasługuje na gościnność i wsparcie.

Troska ta wyraża się w zainteresowaniu każdą osobą do niej należącą, a więc ojcem, matką, dzieckiem i osobami w podeszłym wieku.

Polacy w Wielkiej Brytanii są widoczniej obecni od czasów II wojny światowej, kiedy to sytuacja polityczna spowodowała, że część z nich, a byli to głównie żołnierze postanowili nie wracać do Polski lecz pozostać i organizować polskie życie emigracyjne.

Przyjazd Polaków do Anglii po wprowadzeniu stanu wojennego w 1981 roku, dramatyczne wydarzenia w Polsce także wpłynęły na ożywienie życia emigracyjnego. Polacy otrzymali możliwość czasowego pobytu i pracy na Wyspach Brytyjskich. Odzyskanie niepodległości przez Polskę w 1989 roku, a następnie kolejne przemiany polityczne oraz sytuacja gospodarcza w kraju tylko pomnażały skalę, tym razem czysto już ekonomicznej emigracji.

Znaczna fala przyływu Polaków do Anglii miała miejsce po otwarciu granic Unii Europejskiej w 2004 roku gdzie najliczniejszą grupę stanowili mężczyźni, którzy na początek mieli się rozejrzeć w sytuacji, zdobyć pracę, odłożyć trochę pieniędzy, by potem sprowadzić rodzinę.

Nierzadko do negatywnych skutków zjawiska migracji należą rozczarowanie, samotność czy wyobcowanie.

Za każdym razem przyjazd Polaków do Anglii i zetknięcie się ze społecznością niekatolicką było dla nich czymś nowym, na co nie byli przygotowani. Wielu Polakom ciągle imponuje wszystko to, co angielskie. Przypodobanie się Anglikom przejawia się w postawie liberalnej. Dla Polaków będących katolikami, problemem okazała się kwestia rozdzielonych małżeństw, często rozbitych i z czasem małżeństw mieszanych narodowościowych i wyznaniowych. Element patriotyczno-niepodległościowy, tak ważny w latach sześćdziesiątych i siedemdziesiątych, nie jest już tak widoczny, a swobodna wymiana myśli i stałe kontakty z krajem oraz wymieszanie narodowości rozmywają trochę polskość nierzadko czyniąc wszystko, aby jak najszybciej wtopić się w brytyjski tłum i identyfikować siebie jako obywateli Europy czy świata.

Wielu Polaków przebywających dziś na obczyźnie cierpi z powodu niewystarczających umiejętności językowych oraz braku doświadczenia zawodowego.

Ograniczenia z jakimi się spotykają, mają także zabarwienie społeczno-kulturowe, a dotkliwa samotność nawet pośród osób pochodzących z tego samego kraju i mówiących tym samym językiem popycha ich w różne niebezpieczne zachowania i nałogi.

Jest również problem migrujących kobiet, które są w sposób szczególny narażone na wiele niebezpieczeństw takich jak handel ludźmi, czy wykorzystywanie, czy ich samotne emigrowanie. Brak kobiety w rodzinie, jeżeli zostawia ona swoich najbliższych, zwłaszcza dzieci, stwarza wiele problemów, jest przyczyną wzrostu liczby sierot.

Pomimo wszystko rodziny nadal przyjeżdżają do Anglii. Warunki, w jakich żyją czy mieszkają, nie zawsze były i są, dobre czy też zadawalające. Życie na małej przestrzeni czasem z innymi, nie zawsze dobrze wpływa na relacje małżeńskie. Wkrótce także okazuje się, że na utrzymanie rodziny muszą pracować dwie osoby. Stąd dzieci i młodzież zostają wystawione na ogromną próbę. Z jednej strony ich bycie w nowym i niejednokrotnie wrogim dla obcokrajowców środowisku szkolnym, z drugiej staranie się o rodzeństwo, stało się dla nich szkołą szybkiego dojrzewania. Dzieci polskie na emigracji wyrastają i rozwijają się w dwóch światach: w świecie polskiego domu rodzinnego oraz w świecie angielskiego środowiska miejscowego, do którego wchodzi poprzez szkołę. Między tymi światami niejednokrotnie rodzą się konflikty z powodu tzw. kompleksu bycia Polakiem. U jednych wyraża się on chęcią dostosowania się do angielskiego otoczenia, u innych przesadą w ukazywaniu swej odrębności. Prowadzi to do wyobcowania ze środowiska angielskiego, pojawiają się czasem konflikty między rodzicami i dziećmi oraz brak wzajemnego zrozumienia.

Starsze rodzeństwo dzieli się z młodszym swoim doświadczeniem, wiedzą i umiejętnościami oraz wspiera w codziennym życiu zastępując niejako pracujących rodziców. Nie dziwi więc fakt, że często dzieci chcą wracać do Polski, do swoich, do dziadków, do kolegów czy koleżanek. A przekonywania rodziców, że „przecież tu ci jest lepiej” na nic się nie zdają. Doprowadza to do chorób i depresji u dzieci i młodzieży i jest w pewnym stopniu winą rodziców. Sytuacja materialna zmusza ich do ciężkiej pracy, niejednokrotnie siedem dni w tygodniu.

W wielu rodzinach praca tak bardzo wypełnia czas, że niedzielna Msza św. sakramenty i inne praktyki religijne schodzą na dalszy plan prowadząc do rozdarcia duchowego rodziców. Nic nie jest w stanie zastąpić rodziców przekazujących swoim dzieciom dar wiary w Boga, uczących ich modlitwy, mających dla nich czas. Ta ich misja wychowawcza i misja świadectwa, niejednokrotnie zostają zachwiane. Również brak odpowiedniego wypoczynku, rodzi dla nich kolejne problemy wewnętrzne. Wszystko to

powoduje powolne gubienie swojej tożsamości, a zapominając o tym, co wynieśli z rodzinnego domu, tracą swoją religijną gorliwość.

3. Działania IPAK-u w kierunku religijnym rodziny.

Troska Akcji Katolickiej w Wielkiej Brytanii o rodzinę polską wyraża się głównie w przekazywaniu autentycznej nauki na jej temat oraz w podejmowaniu inicjatyw służących właściwie pojętemu jej dobru. Nie tylko wskazuje na te wszystkie niebezpieczeństwa, jakie wynikają z głoszonej ideologii, ze struktur społecznych i administracyjnych, oraz z konkretnych sytuacji gospodarczych, w jakich znajduje się wiele rodzin w Wielkiej Brytanii, zwłaszcza gdy idzie o sytuację mieszkaniową, ale inspiruje, organizuje i prowadzi systematyczną akcję w różnych formach i na różnych płaszczyznach działania.

✓ Od początku swej działalności IPAK skoncentrowany był nad zagadnieniami związanymi z życiem rodziny proponując odpowiednie rozwiązania dostosowane do sytuacji rodzin, dostrzegając znaki czasu. Poszukując źródeł inspiracji w zawierzeniu losów Najświętszej Matce Bożej wobec sekularyzacji i laicyzacji życia rodziny, szkoły, laicyzacji prawa małżeńskiego czy ustawy zezwalającej na aborcję .

✓ Każdego roku organizowane są Zjazdy Katolickie, w których *Chrystus Króluje Polskiej Rodzinie*. Rada IPAK- u uchwaliła wiele postulatów: - Rada wzywa polskie społeczeństwo katolickie do przestrzegania praw Boskich i kościelnych, potępiając rozwody i konkubiny. - Aby Polacy -katolicy nie dopuszczali do zatarcia różnicy pomiędzy świętą nazwą „mąż” i „żona” w pojęciu katolickim. - Przestrzega przed wielkim niebezpieczeństwem związków wyznaniowo mieszanych i uważa za konieczne przeciwdziałanie temu, przez ścisłą współpracę w tej dziedzinie ze Stowarzyszeniem Katolickim (APCA).

✓ IPAK prowadził akcje wydawniczą, szkoleniową i odczytową: - wydawane broszury: *Małżeństwo, Rodzina, Dzieci*. Popycie te spotkały się z wielkim zainteresowaniem młodych rodziców, służąc poradą i pomocą w wychowaniu młodego pokolenia. - wydawane broszury jak: *Zadania Rodziny Chrześcijańskiej, Cel Wychowania i Rady Katolickiego Wychowania, Postulaty wychowawcze w pierwszych okresach rozwoju dziecka*, autorstwa ks. Włodzimierza Cieńskiego, pierwszego Asystenta Kościelnego IPAK- u.

- cykl publikacji w *Czynie Katolickim* takie jak: *Pogadanki dla Matek, Krąg Rodzinny*.

✓ IPAK w odpowiedzi na pomoc rodzinie w chrześcijańskim wychowaniu dzieci uchwalił poniższe postulaty: - tworzenie grup małżeństw - rodzin i ich współpracę -

zorganizowanie poradnictwa małżeńskiego w parafiach - rozpowszechnianie odpowiednich publikacji - rozwijanie pracy w grupach małżeństw - rodzin przez wspólne rozwiązywanie zagadnień i problemów wychowawczych - współprace z odpowiednimi organizacjami polskimi i angielskimi o postawie katolickiej.

✓ IPAK dostrzegając problem polskiej rodziny na uchodźstwie, przez wiele lat na Zjazdach Katolickich poruszał tematy takie jak: - Małżeństwo szczęśliwe i uszczęśliwiające. - Autorytet w Rodzinie. - Życie Rodziny w naszych wspólnotach. - Małżeństwo i Rodzina we wspólnocie Kościoła. - Małżeństwo sakramentalne fundamentem rodziny chrześcijańskiej. - Rodzina a Ewangelizacja, itd.

✓ W Wielkiej Brytanii rodzina stała się przedmiotem bezpośrednich ataków, oddalających ją od zadań wyznaczonych jej przez Jezusa Chrystusa.

✓ Wyraża się to poprzez :

- Ułatwienie rozwodów niszczących jedność małżeństwa i rodziny.
- Powszechne stosowanie i zalegalizowanie mordowania poczętego życia.
- Pornografię, uderzającą w godność człowieka, szczególnie kobiety.
- Próby ograniczenia praw człowieka do posiadania i wychowania potomstwa

zgodnie ze swoją wolą i sumieniem.

- Propagandę nieprawości , przenikającą w krąg rodziny przez środki masowego przekazu.

- Celowe obniżanie autorytetu rodziców i wychowawców, ośmieszanie dobra.

✓ W ramach Zarządu IPAK -u została utworzona Komisja d/s Rodzin. W skład komisji wchodziły osoby profesjonalnie związane z medycyną i naturalnym planowaniem urodzin dziecka. Komisja zaczęła bardzo aktywnie działać na rzecz uświadomienia dzieci i młodzieży na temat życia poczętego. Inicjatywa spotkań z młodzieżą w polskich szkołach została podjęta i realizowana przez dr Ewę Lichtarowicz w tym również poniższe pod jej kierunkiem działania.

✓ Komisja d/s Rodzin uruchamiając powstawanie poradnictwa rodzinnego dała podstawy do lepszego organizowania tzw. kursów przedmałżeńskich, a młode matki chętnie decydują się na potomstwo widząc także sprzyjające im świadczenia socjalne.

- Nauczyciele posiadają wykształcenie dwujęzyczne, szkolą pary mieszane. - Posiadają również dyplomy angielskie są uznani za wysokiej klasy specjalistów mając oparcie w angielskiej organizacji National Association of Natural Family Planning Teachers. -Rozdawane są książeczki zalecone przez Episkopat Polski (bp S. Stefanek) z opatrzonym błogosławieństwem Matki Teresy wydawanych przez ss. Loretanki -

Dodatkowo udzielana jest pomoc w ramach indywidualnych spotkań w kryzysach małżeńskich, w kłopotach zdrowotnych dzieci, w trudnościach posiadania potomstwa. - Udzielane są prawdziwe informacje o sztucznym zapłodnieniu i ułatwiane jest kontakt z Ośrodkami Naprotechnologii w Anglii i w Polsce. - Członkowie Komisji Rodzin pomagają chorym Polakom w kontaktach z lekarzami i szpitalami, tłumacząc wyniki badań i opinie angielskich lekarzy rodakom udzielają wsparcia rodzinom w szpitalach.

✓ Komisja Rodzin współpracuje ściśle z The Society for the Protection of Unborn Children (SPUC). - Od kilkunastu lat tłumaczy na język polski ich ulotki przeciw aborcji, eutanazji i edukacji seksualnej wprowadzonej w szkołach angielskich, rozpowszechniając je w polskim środowisku.

✓ Delegat Komisji Rodzin bierze udział w Konferencjach Human Life International w Londynie.

✓ Komisja Rodzin wykorzystuje przyjazdy księży Ruchu Światło Życie z Polski, by uaktywnić istniejące kręgi Domowego Kościoła i stworzyć też nowe kręgi.

✓ IPAK współpracuje z angielską organizacją Life, m. in. uczestnicząc w tzw. *Niedzielach Białych Kwiatów*, których organizatorem jest Stowarzyszenie dla Ochrony Dziecka Nienarodzonego. Zredagowana została też petycja z protestem przeciw legalizacji zabijania dzieci nienarodzonych i wysłana do Parlamentu Brytyjskiego. Chrześcijanin za żadną cenę nie może wybierać śmierci dziecka, śmierci człowieka chorego i starego, nawet na jego żądanie.

✓ Akcja Katolicka organizuje pielgrzymki do Holywell, Pantasaph, Walsingham i co roku w pierwszą niedzielę września do Aylesford zwaną angielską Częstochową. Wiele rodzin decyduje się na ten rodzaj modlitwy, podejmując trud, aby spotkać Boga i przynieść Go do domu, do środowiska życia, do pracy i przekazać tę „sól” otaczającemu światu. Wierzący i praktykujący Polak na Wyspach jest solą ziemi dla reszty Polaków, którzy tracą zdolność i umiejętność świętowania. Modlitwą pielgrzyma wypraszają ratunek dla polskiej rodziny zagubionej często na emigracji, dla rodziny, która troskę religijnego wychowania dzieci oddaje w obce ręce.

✓ Z inicjatywy Parafialnych Oddziałów Akcji Katolickiej prowadzonych jest wiele inicjatyw służących religijności rodziny jak: - Nieustanna modlitwa na Jubileuszowym Różańcu Jana Pawła II wśród członków AK

- Peregrynacja Różańca Rodzinnego z Jasnej Góry wśród rodzin jako dziękczynienie za dar kanonizacji Jana Pawła II żywy pomnik wzrostu wiary, nadziei i miłości w małżeństwach i rodzinie - Bazary na rzecz pomocy biednym rodzinom - Podejmowane są ;

Nowenna Ekspiacyjna- Modlitwa Post Jałmużna , - Prowadzone nabożeństwa różańcowe i Droga Krzyżowa za małżeństwa i rodziny - Prowadzone są spotkania małżeńskie według nauczania katolickiego - Obchodzona jest obrona życia poprzez prowadzenie Duchowej Adopcji Dziecka Poczętego w Dzień Świętości Życia z akcją sprzedaży upieczonych serduszek „*Serce dla matki*”

Zakończenie

W świetle powyższych rozważań widać doskonale dalekowzroczną troskę Akcji Katolickiej o rodzinę polską, aby odpowiadała planom Bożym i zachowywała swoje religijne oblicze, bo od tego zależy przyszłość Kościoła i następnych pokoleń Polaków na emigracji, ale także zbawienie każdego pojedynczego człowieka. IPAK stanowi więc zaczyn i inspirację dla laikatu, a dla duszpasterzy pozostaje jednym z filarów podtrzymujących działalność duszpasterską. Na przyszłość ważne jest, aby następne emigracyjne pokolenie potrafiło kontynuować rozpoczęte procesy integracyjne i przejęło dziedzictwo pracy apostołskiej i społecznej, które jest już zorganizowane, a także zaangażuje się w misję ewangelizacyjną, która niezależnie od etosu w jakim społeczeństwo wyrosło, ma charakter ponadczasowy.

Niech rodzina staje się ostoją wiary i moralności chrześcijańskiej, ale także tradycji i kultury narodowej przyszłych pokoleń Polaków.

Rodzina w domu z sercem budowana na Chrystusie przetrwać może wszelkie przeciwności, oprzeć się trudnościom i zagrożeniom jakie niesie emigracja. Decydując się na emigrację, warto ciągle przypominać sobie o tym co ważne i wartościowe i pielęgnować to w sercu. Emigrant zmienia wokół siebie świat, ale nie swe serce! To co w sercu zbudowane najpiękniej można strzec i rozwijać z Chrystusem, który jest wszędzie Ten Sam Niezmienny, który w każdym zakątku świata czeka ze Swym Miłosiernym Sercem na ludzkie serca.

Polonia może być dumna z tego, że religijna troska o rodziny polskie spoczywająca na Kościele jest tak pieczołowicie wypełniana, także w Instytucie Polskim Akcji Katolickiej w Wielkiej Brytanii. Tak, aby starać się być coraz lepszymi Apostołami, świadkami Chrystusa, nosicielami Jego Ewangelii w ścisłej łączności ze swoimi pasterzami stając się coraz lepszym zaczynem w świecie. Częściej możemy usłyszeć głos księdza w swojej parafii i dobrze, ale wiele z tych mów ginie w chaosie naszego świata. Jeden głos ma szansę i możliwość dotarcia do współczesnego człowieka to głos przyjaciela, sąsiada, człowieka z którym się pracuje w tej samej firmie do człowieka w podróży, na wczasach.

Ten głos człowieka dobrej woli – akcjonariusza, może w dzisiejszej zawierusze najbardziej przekonywująco przemawiać.

Anna Sendra

Członek Rady IPAK-u

Prezes POIPAK - Swindon